basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V2

NOVEMBER 2018

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 70

Goedgekeur
[illegible]
Eksterne Moderator
23/11/2018

Goedgekeur
[illegible]
Interne Moderator
23/11/2018

Goedgekeur
[illegible]
Eksterne Moderator
23/11/2018

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 42 bladsye.

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

Kopiereg voorbehou

INHOUDSOPGAWE

Kies TWEE afdelings.

AFDELING A: ROMAN

Beantwoord slegs EEN vraag.

VRAAGNOMMER	PUNTE	BLADSYNOMMER
1. *Kringe in 'n Bos*	35	4
2. *Die ongelooflike Avonture van Hanna Hoekom*	35	8
3. *Meeulanders*	35	13
4. *Lien se Lankstaanskoene*	35	17

AFDELING B: DRAMA

Beantwoord slegs EEN vraag.

5. *Poppie – Die Drama*	35	22
6. *Paljas*	35	26
7. *Fiela se Kind – Die Drama*	35	30

AFDELING C: KORTVERHALE

Beantwoord die vrae oor AL TWEE kortverhale.

8.1 "Vegvlieënier Vivian"	18	34
EN		
8.2 "Die ballade van Robbie de Wee"	17	35

AFDELING D: GEDIGTE

Beantwoord die vrae oor AL TWEE gedigte.

9.1 "Die nuwe kind"	18	38
EN		
9.2 "Tien haikoes vir die Vredefortkoepel"	17	40

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

NASIENRIGLYNE

- As 'n kandidaat in AFDELING A en B meer as een vraag beantwoord het, word net die eerste vraag per afdeling nagesien en 'n streep word deur die tweede vraag getrek.
- Indien net TWEE vrae in EEN afdeling beantwoord is, word slegs die eerste vraag nagesien.
- As 'n kandidaat twee antwoorde gee en die eerste antwoord is verkeerd, maar die tweede antwoord is reg, word die eerste antwoord nagesien en die tweede antwoord word geïgnoreer.
- As antwoorde verkeerd genommer is, word die antwoorde volgens die memorandum nagesien.
- As 'n spelfout die betekenis van die antwoord beïnvloed, word die antwoord as verkeerd beskou. As die spelling nie die betekenis van die antwoord beïnvloed nie, word die antwoord as korrek beskou.
- By aanhalings word spelfoute en leestekenfoute nie gepenaliseer nie, maar woordorde moet korrek wees.
- As 'n kandidaat nie aanhalingstekens gebruik waar 'n vraag dit vereis nie, word die kandidaat nie gepenaliseer nie.
- By oop vrae verdien die rede/motivering die punt. GEEN punt word toegeken vir JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE. Kandidate hoef nie laasgenoemde te skryf indien die motivering JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE insluit/impliseer nie. As JA/NEE gestel is, moet die motivering daarby aansluit om die punt te verdien.

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

AFDELING A: ROMAN

VRAAG 1: *KRINGE IN 'N BOS* – Dalene Matthee

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.1	Meulbos	1
1.2	Saul kon aflei dat oom Martiens baie verbaas/verras/bly was (om hom te sien)/hom nie verwag het nie. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
1.3.1	andersheid	1
1.3.2	Saul het ... • gedink bome lewe/kry seer (en daarom wou hy nie die boom afkap nie). • toe al besef dat die bome bewaar moes word. • besef dat hy nie soos sy pa/die Bosmense gedink het nie. • besef dat hy nie soos sy pa/die Bosmense 'n houtkapper wou wees nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
1.4	Dit was beter om stil te bly, want ... • hy wou kos by oom Martiens hê. • hy het so die vrede bewaar/sou net konflik veroorsaak. • as hy iets sou sê, kon hulle hom dalk wegjaag/dink hy is 'n spioen. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde).*	2
1.5	Ja. • Saul het oom Martiens se gasvryheid so beledig. • Saul het nie begrip getoon vir die feit dat die Bosmense gasvry/trots was nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* **OF** Nee. • Saul wou nie bekend staan as iemand wat bedel vir kos nie. • Saul het geweet hy het baie meer geld as oom Martiens-hulle. • Saul wou goed doen aan oom Martiens-hulle. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
1.6	• Oom Martiens se oudste seun/Arend is dood toe hy vir Saul gehelp het. • Die Bosmense het almal vir Saul kwalik geneem omdat hy die Bos verlaat het. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	2

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.7.1	bloubokkie	1
1.7.2	weggejaagde/opstandeling	1
1.7.3	spioen/verraaier	1
1.7.4	wild	1
1.8	• Moenie mense veroordeel nie. • Vergeet van die verlede. • 'n Mens moenie altyd die ergste/slegste verwag nie. • Maak eers seker van jou feite. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
1.9	• D • hy geen plek kon kry om sy houtbesigheid te begin nie. • D hy geen plek kon kry om sy houtbesigheid te begin nie. *(Enige EEN)*	1
1.10	Joram moes ... • vir Saul 'n kans gegee het/na Saul geluister toe hy sy saak wou stel. • hom nie aan die bospraatjies oor die gevare van goud steur nie. • probeer verstaan het dat Saul 'n beter toekoms vir almal wou hê. • nie met Saul daaroor baklei het nie. • nie toegelaat het dat die rusie vir hom en Saul uitmekaar dryf nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
1.11	'n Mens kan Saul bewonder omdat hy bereid was om ... • self vir Oupoot/sy dierbroer te skiet. • te keer dat iemand anders vir Oupoot skiet. • Oupoot te skiet om hom die vernedering te spaar. • sy planne/besluit ter wille van Oupoot opsy te skuif. • te staan vir dit waarin hy geglo het. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
1.12	Saul het ... • leer Engels praat/verstaan/lees. • die skewe sirkel (waarmee die houtkappers bedrieg is) leer ken. • vir Kate leer ken. • gehoor dat daar goud ontdek is. • geleer hoe om goud te delf. • geleer hoe om met mense te werk/nie met mense te werk nie. *(Enige DRIE of soortgelyk aan bogenoemde)*	3

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.13.1	Saul se loon/geld is gebruik om sy pa en broers se skuld/goodfor te betaal. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
1.13.2	Jozef het gedink dat ... • Saul hulle verraai het/verklap het dat hulle olifanttande/ivoor onwettig verkoop. • Saul die oorsaak was dat hulle pa vir ivoortande beboet is/sy osse moes afstaan. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
1.14	• A • verwyt. • A verwyt. *(Enige EEN)*	1
1.15	• iemand wat geld het/ryk is. • iemand wat Engels kan praat. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
1.16	Ja. Ek voel jammer vir Kate, want ... • sy is lief vir Saul. • sy is magteloos/te jonk om dinge te verander/te verbeter/om Saul te keer om weg te gaan. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* **OF** Nee. Ek voel nie jammer nie, want Kate ... • moes lankal besef het dit was 'n vergeefse verhouding. • moes aanvaar het dat daar te veel verskille tussen hulle was. • moes aanvaar het dat haar ouers Saul nooit sal aanvaar nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
1.17.1	misluk	1
1.17.2	Die delwers het ... • (al die) bome uitgekap/geelhout vir brandhout gebruik. • wippe vir bloubokkies/voëls gestel. • die olifante uitgeskiet. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

Kopiereg voorbehou

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.18	Saul ... • het nie geweet wat om vir Kate te sê/hoe om oor sy eie emosies te praat nie. • het nie verwag dat Kate vir hom so 'n vraag sou vra nie. • wou mooi dink oor wat hy moes antwoord. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
1.19	• Saul het dit altyd onthou. • Saul het presies vir Kate herhaal wat sy vir hom gesê het: "All woodcutters are wild and dirty and so are their children." • Dit was vir Saul een van die ergste beledigings wat hy ooit ervaar het/wat veroorsaak het dat hy homself wou bewys. • Saul het so seergekry ná Kate se belediging dat hy dit vir altyd onthou het. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
1.20.1	• E • Saul en Kate het elke Sondag saam gekuier. • E Saul en Kate het elke Sondag saam gekuier. *(Enige EEN)*	1
1.20.2	• C • Saul kon by Knysna se sosiale kringe inpas. • C Saul kon by Knysna se sosiale kringe inpas. *(Enige EEN)*	1
1.20.3	• A • Saul het vir Kate gesê dat hy haar liefhet. • A Saul het vir Kate gesê dat hy haar liefhet. *(Enige EEN)*	1
1.20.4	• B • Kate se pa wou nie langer met Saul se familie besigheid doen nie. • B Kate se pa wou nie langer met Saul se familie besigheid doen nie. *(Enige EEN)*	1
		[35]

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG 2: *DIE ONGELOOFLIKE AVONTURE VAN HANNA HOEKOM* – Marita van der Vyver

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
2.1	Mana/Hanna se ma	1
2.2.1	primitief	1
2.2.2	Daar was ... • min/ou meubels/ingesakte rusbank/stokou stoele in die huis/uitgetrapte mat. • net een leefvertrek/die kombuis en eetkamer en sitkamer was alles saam. • nie elektrisiteit nie/min/geen moderne geriewe nie. • Die huis was bouvallig./Die huis se dak het gelek. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)* *(Die kandidaat kan oorhoofs na primitiwiteit verwys of voorbeelde noem.)* *(Die kandidaat kan geen punt by dié vraag verdien indien (a) verkeerd is nie.)*	2
2.3	spot	1
2.4	• Hanna het nie so 'n aanmerking verwag nie, (daarom stik sy). ... • Hanna het haar pa beskerm/verdedig (al wou sy dit nie erken nie). • Hanna was sensitief/geïrriteerd met /omgekrap/kwaad vir Yann (oor die verwysing). • Hanna het nie daarvan gehou dat ander mense haar pa veroordeel nie. • Hanna het tog vir haar pa omgegee. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
2.5	• Hanna het self nie haar pa geken nie. • Hanna het self na haar pa as die "queen" verwys. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
2.6	• A • weet wie en wat sy ma is. • A weet wie en wat sy ma is. *(Enige EEN)*	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

MS

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
2.7	• Hanna sou haar nie (voor Sharon) vir hom hoef te skaam nie. • Hanna sou nie hoef te verduidelik hoekom hy anders is nie. • Hanna was nie gewoond daaraan dat Gavin haar verjaarsdae bygewoon het nie. • Hanna het nie regtig geweet hoe om met haar pa te kommunikeer nie. • Hanna sou nie hoef voor te gee dat sy bly is om hom te sien/belangstel om hom te leer ken nie. • Hanna was bang dat hy 'n lover sal saambring. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
2.8	Ja. • Dit is moeilik om jou gewese man en jou man se gewese vrou saam te hanteer. • Die gesinslede en die gaste het komplekse persoonlikhede gehad/nie altyd goed klaargekom nie. • Margot en Gavin was albei baie dramatiese persoonlikhede en sou dus ekstra eise stel. • Mana was hoogswanger. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* **OF** Nee. • Dit was Mana se keuse om Gavin en Margot te akkommodeer. • Mana het vir Gavin en Margot gesê hulle is welkom. • Mana was gewoond daaraan om mense met komplekse persoonlikhede te hanteer. • Die situasie het by Mana se eksentrieke persoonlikheid gepas. • Hierdie gaste het haar gehelp om haar doel met die wittebrood te bereik. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
2.9	Die reën het gehelp dat ... • Hanna en Gavin met mekaar kon praat oor dinge wat saakmaak. *(Bv. haar geboorte)* • Hanna Gavin se persoonlikheid kon leer ken. *(Bv. sy vermoë om mense te vermaak)* *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
2.10	• Hanna het haar situasie/gesin aanvaar/nie meer probeer ontvlug nie/het Fabienne nie meer nodig nie/haar eie lewe geleef/was nou gelukkig met haar lewe. • Dit was vir Hanna so opwindend/besig in die berghuis (dat sy nie kans gehad het om oor Fabienne te dink nie). *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
2.11	• sjokolade/tjoklits • 'n bundel (Shakespeare) sonnette/ 'n boek • 'n pen (met 'n tiervelpatroon) *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	3
2.12	• C • Mana in ongewone omstandighede moes kraam. • C Mana in ongewone omstandighede moes kraam. *(Enige EEN)*	1
2.13	• Hy moes twee gaslampe kry. • Hy moes sorg dat daar lig/beligting was. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
2.14.1	Hanna en Gavin oor haar geboorte gepraat het	1
2.14.2	• Na hierdie gesprek het Hanna anders na haar pa gekyk/oor hom gedink. • Na hierdie gesprek het Hanna geweet dat sy (reeds by haar geboorte) vir haar pa spesiaal was/hy vir haar lief was. • Na hierdie gesprek het sy geweet/besef dat sy en haar pa eners dink. • Tydens hierdie gesprek het Gavin vir die eerste keer aan Hanna geraak/het Hanna haar kop teen sy skouer laat sak. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (Konsentreer op die verandering)*	1
2.15	• Gavin het aan die voordeur gehamer. • Gavin het hande-viervoet oor die drumpel gekruip. • Gavin het 'n galante buiging gemaak. • Gavin het dramaties verskoning vir sy voorkoms gevra. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
2.16	Ja. • Gavin het gereeld vir haar presente gestuur. • Gavin het soms gebel. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* **OF** Nee. • Gavin was 'n afwesige pa./Hanna het hom nooit regtig leer ken nie. • As tiener was Hanna skaam omdat Gavin homoseksueel was. • Hanna het gedink dat Gavin nie genoeg moeite gedoen het om haar te leer ken nie. • Hy het onvanpaste geskenke gestuur. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
2.17	• Jy moet iemand/'n situasie leer ken voordat jy 'n opinie oor hom/haar/daaroor vorm./Gee mense 'n billike kans. • Jy moenie iemand oordeel voordat jy hom/haar nie leer ken het nie. • 'n Mens moet kan erken as jy verkeerd was in jou opinie van/oor iemand/ 'n situasie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
2.18	Ja. • Dit pas by Gavin se dramatiese/anderse manier van optree. • Sy doel was om die kinders te vermaak/besig te hou/hulle aandag af te trek van dinge wat hulle ontstel het. • Dit pas by Gavin se persoonlikheid om selfs van 'n begrafnis 'n fees te maak. • Grootmense mag pret hê. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* **OF** Nee. • Gavin was die volwassene in die groep en moes daarvolgens optree. • Gavin moes 'n voorbeeld vir die kinders gestel het. • Volwassenes/'n mens dans nie op tafels nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
2.19.1	verbeelding/(skryf)talent	1
2.19.2	Liebenberg	1
2.19.3	Beyers	1
2.19.4	roman/storie/(lewens)verhaal	1
2.20.1	• C • Hanna het gevoel sy was 'n teleurstelling vir haar *trendy* pa. • C Hanna het gevoel sy was 'n teleurstelling vir haar *trendy* pa. *(Enige EEN)*	1
2.20.2	• E • Hanna het die bynaam, Hanna Hoekom, gekry. • E Hanna het die bynaam, Hanna Hoekom, gekry. *(Enige EEN)*	1
2.20.3	• A • Hanna het vir haar 'n alter ego, Fabienne, geskep. • A Hanna het vir haar 'n alter ego, Fabienne, geskep. *(Enige EEN)*	1
2.20.4	• B • Hanna se siening oor haar lewe het verander. • B Hanna se siening oor haar lewe het verander. *(Enige EEN)*	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
2.21	• Die gesin gaan beter met mekaar klaarkom/mekaar beter verstaan/met mekaar kommunikeer/dinge saamdoen. • Daar gaan harmonie in die huis wees. • Die gesinslede gaan mekaar aanvaar. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
		[35]

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG 3: *MEEULANDERS* – Esta Steyn

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
3.1	Fred (en Elsabet) trou.	1
3.2.1	getwyfel het of	1
3.2.2	Schalk het ... • nie goed met sy broer oor die weg gekom nie. • Fred se opponent in die munisipale verkiesing ondersteun. • Fred in die skande gesteek die dag van die munisipale verkiesing. • vir Fred afgepers/die seegraskonsessie geëis in ruil vir sy stilswye oor Kinnie Kuipers/waarom Sheila selfmoord gepleeg het. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
3.3	• D • baie lief vir hom was. • D baie lief vir hom was. *(Enige EEN)*	1
3.4	• Hulle sal nie bly wees om Schalk te sien nie. • Die familie was skaam vir Schalk. • Daar was net konfrontasie as Schalk by was. • Schalk was onwelkom. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
3.5	• Dorothea • Sheila	2
3.6	• Niemand het geweet Janka is daar nie. • Janka het onverwags opgestaan. • Schalk het nie eerste geskiet nie. • Schalk het nie na Janka gemik nie. • Schalk se doel was nie om iemand te skiet nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
3.7	Hermanus ... • was te besig om genoeg aandag aan Schalk te skenk (nadat sy ma hulle verlaat het). • het verwag/aanvaar dat sy tweede vrou aandag aan Schalk moes gee. • het dalk vir Schalk te veel met Fred vergelyk. • het baie met Schalk geraas toe hy klein was./het nie 'n goeie verhouding met Schalk gebou nie. • was ongeduldig met Schalk. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
3.8	Ja. • Die Blanckenberg-familie het baie vir die mense van Salamanderbaai gedoen. • Die Blanckenbergs was 'n goeie/gesiene familie. • Hermanus was nooit by lelike dinge betrokke nie. • Dit moes vir die Blanckenberg-gesin moeilik gewees het om 'n moordenaar in die familie te hê. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* **OF** Nee. • Hulle moes nie toegelaat het dat Schalk hand uitgeruk het nie. • Hulle moes hom nie van die begin af beskerm het nie. • Party van die Blanckenbergs/Fred was self skuldig aan verkeerde dinge. • Dit gebeur in baie families. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
3.9	Ja. • Hermanus reageer hier soos 'n pa wat sy kind liefhet. • Dit was regtig 'n ongeluk. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* **OF** Nee. • 'n Mens kan nie poging tot moord goedpraat nie. • Hermanus moes eerder die polisie laat weet het waar Schalkie/Schalk is. • Hermanus moes eerder vir Schalkie/Schalk probeer oortuig het om homself aan die polisie oor te gee. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
3.10	• Jacob het impulsief opgetree/het nie logies/nugter gedink nie. • Die enigste gedagte in Jacob se kop was om vir Schalk te kry. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
3.11	Daniel	1
3.12.1	• D • Jacob het op Meeuland gaan treur. • D Jacob het op Meeuland gaan treur. *(Enige EEN)*	1
3.12.2	• C • Ryna het haar man en kind verloor. • C Ryna het haar man en kind verloor. *(Enige EEN)*	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

MS RP

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
3.12.3	• E • Matthys Langhans moes tronk toe gaan. • E Matthys Langhans moes tronk toe gaan. *(Enige EEN)*	1
3.12.4	• A • Elsabet het uitgevind dat Fred ontrou was. • A Elsabet het uitgevind dat Fred ontrou was. *(Enige EEN)*	1
3.13.1	voorbereid	1
3.13.2	Schalk het ... • 'n rewolwer by hom gehad. • 'n mes by hom gehad. • het geweet hy was voortvlugtend en moes verwag het dat hulle hom sou soek. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
3.14	• Jacob moes : o die polisie laat weet/nie die wet in eie hande probeer neem nie. o versigtig wees, want Schalk is gevaarlik. o kalm bly. • Jacob moes onthou dat 'n verkeerde daad nie 'n ander verkeerde daad regmaak nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
3.15	• Die regter het gesê hy was 'n geloofwaardige getuie. • Daar was versagtende omstandighede. • Hy kon borgtog kry. • Die saak is gouer afgehandel. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
3.16	Fred het ... • Jacob se borgtog betaal. • vir Jacob 'n advokaat gereël. • Jacob se regskostes betaal. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	3
3.17.1	Janka	1
3.17.2	Ryna	1
3.17.3	vrede	1
3.17.4	7/sewe	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
3.18	• Jy moenie negatiewe ervarings opkrop/inhou nie. • As jy nie hulp ontvang vir negatiewe ervarings nie/daaroor praat nie, kan dit jou en ander mense se lewens nadelig beïnvloed. • Jy moenie wraak neem nie. • Jy moet vergewe. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
3.19	bekommerd oor Jacob	1
3.20	• A • nie geweet het hoe om Jacob met sy probleme te help nie. • A nie geweet het hoe om Jacob met sy probleme te help nie. *(Enige EEN)*	1
3.21	• Jacob was (sewe jaar) in die tronk. • Jacob het nog nooit vir Ryna gesê hy is lief vir haar nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
		[35]

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

MS

VRAAG 4: *LIEN SE LANKSTAANSKOENE – Derick van der Walt*

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
4.1.1	dit lekkerder by Deon se huis was	1
4.1.2	• Braam het gewoonlik kos by Deon se huis gekry./Daar was nie altyd kos by Braam se huis nie. • Braam en Deon het saam skoolwerk gedoen./Braam was alleen/eensaam by sy huis. • Braam se ma/Christien was gewoonlik dronk by die huis. • Dit was nie lekker by sy huis nie. • Braam kon rekenaarspeletjies by Deon speel. • Braam en Deon was goeie maats. • Braam het in 'n woonstel gewoon en Deon in 'n huis. • By Deon se huis het hy nie aan sy pa gedink nie. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
4.2	• C • eensaam • C eensaam *(Enige EEN)*	1
4.3	• Lien se ma was dronk. • Lien se ma was in die kamer agter 'n toe deur. • Lien se ma was meestal in haar eie wêreld. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1

4.4	• Lien moes die plek netjies hou.
	  o die vloer vee
	  o die vuil skottelgoed was
	  o die botteltjies in 'n netjiese ry op die trollies rangskik
	  o die trollies afvee
	  o die toonbank afvee
	  o die kombuis netjies hou
	  o die tydskrifte regpak
	• Lien moes die administrasie doen.
	  o die telefoon beantwoord
	  o die afsprake neerskryf
	• Lien moes vir Dirkie en Donovan help.
	  o die kliënte se hare was
	• Lien moes koffie/tee vir die kliënte maak.
	(Enige DRIE of soortgelyk aan bogenoemde.
	(Die kandidaat kan detail gee of oorkoepelend daarna verwys)
		3

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
4.5	• Lien was nou in 'n nuwe skool/vriende. • Lien het nie meer kontak met haar ou maats gehad nie/sy wonder wat van haar maats geword het.. • Lien-hulle het nie meer in 'n groot huis gebly nie/het nou in 'n klein woonstelletjie gebly/in 'n ander buurt. • Lien-hulle was nie meer ryk nie. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
4.6.1	ontsteld	1
	•	
4.6.2	• Wouter was Lien se eerste/enigste vriend by die nuwe skool/ Hoërskool Jakaranda. • Lien en Wouter het 'n ooreenkoms gehad dat hulle altyd by mekaar sal staan. • Wouter was nou nie meer altyd beskikbaar as sy hom nodig gehad het nie. • Lien was jaloers. • Lien wou nie Wouter se vriendskap deel nie/was bang sy verloor Wouter as 'n vriend. • Lien was nou die enigste buitestander. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
4.7.1	koffiewinkel/teetuin/restaurant/coffee shop	1
4.7.2	haarsalon/salon/haarkapper/haarsnyplek	1
4.7.3	borg/donasie/borgskap/geld/bydrae	1
4.7.4	bedel/geld vra	1
4.8	Ja. • Lien moes geld verdien om kos op die tafel te sit. • Die volle verantwoordelikheid van die huis het op Lien se skouers gerus. • Lien het geen ander keuse gehad nie./Lien moes 'n plan maak. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* **OF** Nee. • Lien was in matriek en moes elke dag skool bywoon. • Lien moes aan haar toekoms dink. • Lien moes vir haar broer die regte voorbeeld stel. • Lien kon ander mense se hulp gevra het. • Lien het baie skoolwerk verloor/kon druip. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	
4.9	beste	
4.10	haar ma/Christien	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

Kopiereg voorbehou

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
4.11	Lien se pa ... • het grys/oud geword. • het toe effens krom geloop. • het 'n vreemde/ongelukkige trek om sy mond gehad. • se oë het nie meer gelag nie. • se gesig het hartseer/"sad" gelyk. • het onseker/verleë/sonder selfvertroue gelyk. • was ongemaklik. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
4.12	• (Lien se pa behoort te weet) dit gaan nie goed nie. • (Lien se pa behoort te weet) sy dade is verantwoordelik vir die gesin se dilemma. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
4.13	• Lien se pa het skuldig/skaam/sleg/verleë/hartseer gevoel. • Lien se pa het gewonder wat hy haar moes antwoord. • Lien se pa het nie trots op/goed oor sy dade gevoel nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
4.14	• Lien het weer respek vir haar pa gekry. • Lien het weer vertroue in haar pa gekry. • Dit het Lien se vrae beantwoord. • Lien en haar pa het vrede gemaak. • Dit het vir Lien hoop gegee. • Lien kon haar pa vergewe. • Lien kon vir haar pa intree by haar ma en Braam. • Lien het nou meer begrip vir haar pa./Verstaan nou beter. • Lien se pa sou nie meer so skuldig voel nie omdat Lien nou die waarheid weet. • Lien se pa het so gewys hy is jammer oor sy dade. • Dit kon sy manier wees om sy verhouding met Lien te begin regstel. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
4.15	Lien se pa het ... • nie gedink hulle gaan hom vergewe nie/by hom staan nie. • aangeneem dat hy vorentoe alleen sal wees. • aangeneem dat hulle hom sal verstoot/wegstoot. • skuldig gevoel/is spyt. • die gevolge van sy dade aanvaar. • hoop verloor (dat sy lewe weer normaal sou wees.) • geweet sy lewe gaan nie weer dieselfde wees nie. • gehoop dat Lien hom sou weerspreek/gerusstel/troos/hoop sou gee. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
4.16	• C • vergewe • C vergewe *(Enige EEN)*	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT

4.17	• Lien en haar pa sal ...
	  o vorentoe kyk na 'n beter toekoms/nie vasklou aan die verlede nie.
	  o vasklou aan die wete dat hulle vir mekaar lief is.
	  o werk om mekaar weer te leer vertrou/verstaan.
	• Lien en haar pa se verhouding sal verbeter/herstel.
	(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)
		1

4.18	Ja. • Dit sou vir pa en dogter die kans gegee het om saam te werk. • Dit kon Lien motiveer om hard te werk op skool. • Lien se pa mag leiding gee, want jongmense weet nie presies wat hulle na skool wil doen nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* **OF** Nee. • Omdat Lien se pa 'n oneerlike prokureur was, is hy van die rol geskrap/was hy nie 'n goeie voorbeeld nie. • Dit sou tot Lien se nadeel wees om met hom geassosieer te word. • Ouers moenie hul kinders se beroepe kies nie./Kinders moet toegelaat word om self 'n beroepskeuse te maak. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
4.19	• 'n Mens moenie steel/skelm/geldgierig/gulsig wees nie. • Onwettige dinge sal gestraf/bekend gemaak word. • 'n Mens moet eers aan jou gesin/gevolge dink voordat jy dom dinge doen. • Daar is altyd gevolge vir jou dade. • Moenie iets doen waaroor jy later spyt sal wees nie. • Doen die regte ding. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
4.20	Lien wys sy gee om as sy... • al haar swaarverdiende geld gebruik om ander te help. • nooit net aan haarself gedink het nie/empatie vir ander mense toon. • haar bedelaarsvriende na haar opvoering toe nooi (ongeag wat ander mense van bedelaars mag dink). • bereid is om haar ouers se foute te vergewe. • haar ouers se verantwoordelikhede op haar neem. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* *(Die kandidaat kan spesifieke voorbeelde van omgee gee of oorkoepelend daarna verwys)*	1
4.21.1	• C • Lien het gehoor dat haar ma se drankprobleem nie haar skuld was nie. • C Lien het gehoor dat haar ma se drankprobleem nie haar skuld was nie. *(Enige EEN)*	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
4.21.2	• D • Lien het besluit om drama te gaan studeer. • D Lien het besluit om drama te gaan studeer. *(Enige EEN)*	1
4.21.3	• B • Lien was skaam om te hoor dat haar ma vir diefstal gevang is. • B Lien was skaam om te hoor dat haar ma vir diefstal gevang is. *(Enige EEN)*	1
4.21.4	• A • Lien het opgehou om te bedel. • A Lien het opgehou om te bedel. *(Enige EEN)*	1
		[35]
	TOTAAL AFDELING A:	**35**

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

AFDELING B: DRAMA

VRAAG 5: *POPPIE – DIE DRAMA* – Elsa Joubert en Sandra Kotze

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
5.1	Philippi	1
5.2	Stone het die werk aanvaar al het hy geweet hy gaan siek word. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
5.3	• Poppie se broers se werk was makliker. • Poppie se broers het nie gesukkel om 'n pas te kry nie. • Poppie se broers was op Mama se kaart. • Mosie het tyd gehad om by die kerk uit te kom. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
5.4.1	ongeduldig	1
5.4.2	Poppie het rede gehad om ongeduldig te wees, want ... • Mama se huis was oorvol./Daar was nie plek vir Poppie in Mama se huis nie. • Poppie sou die inslaapwerk kon los as sy haar eie huis gehad het. • Poppie, Stone en hul kinders sou kon saambly. Poppie sou nie meer 'n huis met Mbatane hoef te deel nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
5.5	Poppie was met 'n Xhosa-man getroud./Stone was 'n Xhosa./Stone kom van die Ciskei af. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
5.6	onafhanklike	1
5.7	• Poppie het lang ure/Sondag tot Sondag gewerk. • Poppie kon Stone net Sondae in die hospitaal besoek. • Op Sondae was daar nie baie busse nie/het sy soms te laat by die hospitaal gekom. • Die kinders het siek geword. • Poppie moes baie vroeg haar huis verlaat. • Poppie moes vir haar kinders brood en koue tee los. *(Enige DRIE of soortgelyk aan bogenoemde)*	3
5.8	Nee. • Stone was siek./As 'n mens siek is, voel jy depressief/negatief. • Stone verlang na sy gesin. • Hy voel skuldig dat Poppie alleen moet sukkel. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

MS
RB

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
5.9.1	pa/tata	1
5.9.2	skool	1
5.9.3	Lambertsbaai	1
5.9.4	Stevens	1
5.10	• A • sekuriteit vir haar en haar kinders hê. • A sekuriteit vir haar en haar kinders hê. *(Enige EEN)*	1
5.11	In die Kaap het Poppie ... • met haar pas gesukkel. • gesukkel om werk te kry/baie hard gewerk. • vir die polisie weggekruip/gesukkel onder die politieke situasie. • ontuis gevoel. • onder moeilike omstandighede gewerk. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* **OF** In Mdantsane ... • het Poppie swaargekry sonder Stone se ondersteuning. • het Poppie probleme met Bonsile ondervind. • was die huis waarin hulle gaan bly het, onafgewerk/die area om die huis vol bourommel/die gras om die huis lank/die huis rou. • het Poppie na haar ma en broers/Stone verlang. • was Poppie alleen. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
5.12	• Poppie wou haar eie huis gehad het. • Haar skoonouers het in hutjies gewoon/daar was nie plek by haar skoonouers nie.	2
5.13	• Stone was moedeloos/bekommerd/hartseer/magteloos. • Stone was siek. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
5.14.1	nie van hierdie voorstel gehou nie	1
5.14.2	• Plank het drank misbruik. • Plank was min by die huis. • Plank het op die skuite gewerk. • As Plank se vrou die Kaap moes verlaat, was Bonsile alleen. • Bonsile sou nie die skool kon bywoon nie. • Poppie wou nie weer by die paskantoor gaan vra dat Bonsile daar bly nie. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
5.15	• Poppie sou vir Stone kon sorg. • Stone sou dalk nie op sy eie sy siekte moes hanteer nie/alleen gewees het nie. • Stone sou nie na die toordokter (vir medisyne) gegaan het nie. • Stone sou dalk nie gesterf het nie. • Stone hoef hom nie oor Poppie-hulle te bekommer/nie na sy gesin verlang het nie. • Stone sou naby sy eie familie wees. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
5.16	As oudste seun moes Bonsile ... • sy pa se plek in die huis inneem. • sy ma ondersteun en help. • die jonger kinders help om aan te pas. • 'n voorbeeld/rolmodel vir die ander kinders wees. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
5.17	• C • haar familie agtergelaat het. • C haar familie agtergelaat het. *(Enige EEN)*	1
5.18	Ja. • Daar was vir Poppie 'n huis. • Poppie se kinders kon skool toe gaan. • Poppie moes nie meer vir die polisie wegkruip nie. • Poppie het nie 'n pas nodig gehad nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* **OF** Nee. • Poppie moes nie haar siek man alleen gelos het nie./Stone was siek. • 'n Mens kies nie jou kinders/eie gerief bo jou man nie. • Poppie was baie alleen. • Poppie het haar man verloor. • Bonsile het moeilikheid gemaak/sy pa nodig gehad. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
5.19	Stone ... • het nie vir Poppie-hulle vergeet nie. • was lief vir Poppie-hulle. • het na hulle verlang. • was 'n betrokke pa. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
5.20	Toe Stone sterf, het hy basies geen besittings gehad nie/net die klere aan sy lyf/ou klere gehad.	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
5.21.1	• C • ontknoping • C ontknoping *(Enige EEN)*	1
5.21.2	• D • motoriese moment • D motoriese moment *(Enige EEN)*	1
5.21.3	• E • verwikkeling • E verwikkeling *(Enige EEN)*	1
5.21.4	• A • hoogtepunt • A hoogtepunt *(Enige EEN)*	1
		[35]

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG 6: *PALJAS* – Chris Barnard

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
6.1	(Die) (Klein) Karoo	1
6.2	• B • eensaamheid • B eensaamheid *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.3.1	gespanne	1
6.3.2	• Hendrik en Katrien slaap in aparte beddens./Willem slaap by sy ma. • Die McDonalds kommunikeer swak. • Emma het kortaf/kwaai met haar ma gepraat. • Emma/Katrien wil ontvlug/wegkom. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
6.4	• Katrien het gewens dat sy met die trein kon weggaan/sy was alleen. • Katrien wou nie op die klein stasietjie wees nie. • Die trein was vir haar die simbool van vryheid/wegkom uit haar omstandighede. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.5	• Frans het gereeld kom vra of Katrien iets van die dorp af nodig gehad het. • Frans het gereeld vir Katrien eetgoed en melk gebring. • Frans was 'n suksesvolle boer. • Hendrik het geweet dat daar op vorige/ander dorpe mans was wat in Katrien belanggestel het. • Hendrik het geweet dat Frans op Katrien verlief was. • Hendrik en Katrien se eie verhouding was baie swak. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
6.6	• Hendrik het niks bereik nie/was sonder ambisie. • Daar was min geld/hulle het gesukkel/was arm./baklei oor geld. • Die motor was altyd stukkend. • Die stasies waarheen hulle getrek het, was al hoe kleiner/onbelangriker. • Katrien en Hendrik het swak gekommunikeer./baklei oor die kinders se opvoeding. • Katrien het gevoel dat Hendrik haar nie verstaan nie. • Hulle het nie mekaar se behoeftes verstaan nie. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

MS RR

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
6.7	Emma sê sy gaan nie trou nie./Sy dink alle huwelike is ongelukkig. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.8	• Hendrik het nie daardie tyd van die oggend 'n trein verwag nie. • Dit was 'n vreemde trein (sonder lokomotief)/nie spoorwegeiendom nie. • Daar was wilde diere/nie mense op hierdie trein. • Hierdie trein het sy waens op die stasie afgehaak/stilgehou. • Hierdie trein se koms het alles op die stasie kom verander. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.9	• Niemand het vir Hendrik van die aankoms van die sirkustrein in kennis gestel nie. • Hendrik was gefrustreerd (omdat hy nie kon uitvind wat aangaan nie). • Hendrik was in beheer van die stasie en hy het nie geweet wat aangaan nie./Hy het gevoel hy word misken. • Niemand wou Hendrik glo nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.10.1	Oudokter	1
6.10.2	Manuel/die nar	1
6.10.3	Jan Mol	1
6.10.4	(Volstruis)dans	1
6.11	• Toe iemand skiet, het Hendrik niks gedoen nie/ het niks gebeur nie. • Niemand het op Hendrik se dreigement reageer nie, want net daarna is 'n skoot afgetrek. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.12	• Hendrik baklei/raas nie meer nie. • Waar Hendrik eers geraas het/nie sou huiwer om geweld te gebruik nie, gee hy nou die geweer terug. • Waar Hendrik vroeër niks met die sirkus te doen wou hê nie, tel hy nou vir Manuel op. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.13.1	harmonie	1
6.13.2	• Die gesin praat met mekaar. • Die gesin terg mekaar. • Die gesin geniet musiek saam. • Emma speel klavier. • Katrien neurie saam met die musiek. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
6.14	bekommerd oor	1
6.15	• Die dorpsmense het Manuel name genoem./ • Hulle het vir Manuel beskuldig dat hy vir Willem leer toor het/sleg van hom gepraat. • Die dominee het Manuel uit die kerk laat verwyder. • Die mans het vir Manuel gejaag. • Die dorpsmense het na Manuel se klere (op die wasgoeddraad) geskiet./Jan Mol het vir Manuel geskiet. *(Enige DRIE of soortgelyk aan bogenoemde)*	3
6.16	• A • nie sy hartseer wou wys nie. • A nie sy hartseer wou wys nie. *(Enige EEN)*	1
6.17	• Willem se ouers sou hom verbied het om vir Manuel te sien. • Willem se ouers sou Manuel weggejaag/verwerp het. • Hulle sou Manuel veroordeel het. • Die paljas sou nie werk nie/die gesin se verhoudings sou nie verbeter het nie. (*Die kandidaat mag ook voorbeelde noem.)* • Willem en Manuel se vriendskap sou nie ontwikkel het nie. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
6.18	Hendrik sou nou nie meer bang wees om na 'n groter stasie bevorder te word nie./Hy sou meer ambisieus wees./Hy sou hierdie stasie opknap./Hy sou sy familie se ondersteuning gehad het. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.19	Manuel is 'n omgee-mens, want ... • hy het sy paljas tot voordeel van ander gebruik. • hy het by die McDonaldgesin gestaan al was die gemeenskap teen hom gekant. • hy het dadelik Willem se probleem raakgesien. • hy het moeite met Willem gedoen.*(Die kandidaat kan ook voorbeelde noem.)* *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.20	Ek sal vir die McDonalds sê om ... • aan te hou kommunikeer. • mekaar te aanvaar (net soos hulle is)/waardeer. • aan te hou speel en lag. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.21.1	• C • ontknoping • C ontknoping *(Enige EEN)*	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
6.21.2	• D • motoriese moment • D motoriese moment *(Enige EEN)*	1
6.21.3	• A • hoogtepunt • A hoogtepunt **OF** • E • verwikkeling • E verwikkeling *(Enige EEN)*	1
6.21.4	• E • verwikkeling • E verwikkeling *(Enige EEN)*	1
		[35]

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG 7: *FIELA SE KIND, DIE DRAMA – Dalene Matthee*

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
7.1	• C • 'n somber *(gloomy)* atmosfeer te skep. • C 'n somber *(gloomy)* atmosfeer te skep. *(Enige EEN)*	1
7.2	(Mr) Goldsbury	1
7.3	• Wat is jou naam? • Wie is jou ma? • Wie is jou pa? • Waar woon jy? • Hoe het jy jou ma se kind geword? • Het julle geld? *(Enige DRIE of soortgelyk aan bogenoemde)*	3
7.4.1	besorgd oor	1
7.4.2	Barta ... • was die heeltyd bang dat Elias vir Lukas sou slaan. • sou eerder vir Nina laat slaan sodat Lukas kon vrykom. • het Lukas teen Elias (se ongeduld) probeer beskerm. • het raakgesien dat Lukas moeg/gedaan was (toe hulle van Knysna af Bos toe geloop het). • het raakgesien dat Lukas te maer was/het gevra of Lukas nie te maer was nie. • het gewonder hoekom Lukas nie wou praat nie. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
7.5	anders	1
7.6	• Barta wou nie hê Lukas moes die waarheid uitvind (dat sy gejok het) nie. • Barta wou nie met Lukas praat nie/het Lukas probeer vermy. • Barta wou nie hê Lukas moes die Komoeties bo hulle kies/ teruggaan Lange Kloof toe nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
7.7	Dit sou goed wees as Barta die waarheid vertel, want ... • dan sou Benjamin/Lukas geweet het dat Nina nie sy suster is nie/hy 'n verhouding met haar kon hê. • Benjamin/Lukas sou nie met homself (en sy liefde vir Nina) worstel nie. • Benjamin/Lukas sou gouer kon aangaan met sy lewe. • Benjamin/Lukas sou nie wonder oor sy identiteit/waar hy inpas nie. • Benjamin/Lukas sou gouer kon teruggaan na Fiela-hulle toe. • Benjamin sou geen verpligting teenoor die Van Rooyens gehad het nie. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
7.8	• Die misbruik van mag kan mense se lewens ontwrig/vernietig. • Mense in magsposisies moenie hulle mag misbruik nie./regverdig/objektief wees. • As jy mag het, kan jy mense manipuleer/se lewens beïnvloed. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1

7.9	• Die sensusman/Lange het Lukas se hele lewe ontwrig. • Lukas het swaargekry/is mishandel/was ongelukkig. • Lukas is weggeneem van die Komoeties (vir wie hy baie lief was). • Die sensusman/Lange het veroorsaak dat Lukas sy hele lewe deur gewonder het wie hy werklik was. • Die sensusman/Lange het vir hom probleme geskep oor sy gevoelens vir Nina. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
7.10.1	Elias	1
7.10.2	blou	1
7.10.3	Benjamin	1
7.10.4	Wolwekraal/Fiela se plaas/Lange Kloof	1
7.11.1	goed	1
7.11.2	• Daar was niks negatiefs in die brief nie. • Fiela het vir Benjamin goeie raad/nuus gegee./gemotiveer. • Fiela het vir Benjamin hulp/ondersteuning aangebied. • Fiela het vir Nina groete gestuur. • Fiela het nie vertel dat Tollie in die tronk was nie. • Fiela het vir Benjamin laat weet sy sal aanhou om vir hom te bid. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
7.12	Fiela het ... • (twee keer) Knysna toe geloop om met die magistraat te gaan praat. • Bos toe geloop (om vir Benjamin sy goed te gaan gee). • aangehou om te bid. • aanhou boer. • grond gekoop om op Benjamin se naam te sit. • die skande van Tollie se tronkstraf oorkom. • Selling in sy siekte ondersteun. • na Dawid se dood aangegaan (met haar lewe). *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
7.13	• Selling wil van Pollie en Skopper (se kuikens) vertel. • Die kuikens is verkoop. • Die kuikens gaan Australië toe. • Selling gee raad oor hoe hulle met die volstruise op die skip moes werk. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
7.14	(vir) Nina	1

7.15	• B • ernstig is om haar standpunt oor te dra. • B ernstig is om haar standpunt oor te dra. *(Enige EEN)*	1
7.16	• Dit is 'n feit dat 'n mens moet opstaan en aangaan met die lewe. • Dit help nie om te bly lê nie. • Dit is goeie raad om iemand te motiveer om terugslae/probleme in die lewe te hanteer. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
7.17	Lukas wil met Nina gaan praat/vir Nina gaan vertel wie hy regtig is. *(Voorbeelde van wat Lukas wil sê, kan genoem word.)*	1
7.18.1	• C • ontknoping • C ontknoping *(Enige EEN)*	1
7.18.2	• E • verwikkeling • E verwikkeling *(Enige EEN)*	1
7.18.3	• A • hoogtepunt • A hoogtepunt *(Enige EEN)*	1
7.18.4	• D • motoriese moment • D motoriese moment *(Enige EEN)*	1
7.19	• Die Van Rooyens het Benjamin sleg behandel. • Benjamin het 'n beter lewe saam met die Komoeties gehad/was gelukkiger by die Komoeties. *(Aanvaar ook voorbeelde)* • Die Van Rooyens was arm./Fiela het grond besit. • Elias het Lukas geslaan. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
7.20	Ek voorspel dat Benjamin ... • op sy stuk grond sal gaan boer. • 'n (groot) volstruisboer sal word. • met Nina sal trou. • vir Fiela en Selling sal sorg. • (weer) gelukkig sal wees. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
7.21	• In sy hart was Lukas 'n Komoetie./Dit was sy identiteit. • As kind was hy gelukkig by die Komoeties. • As hy as 'n Komoetie bekendstaan, sou niemand dit vreemd vind as hy met Nina trou nie. • Hy kies om eerder 'n Komoetie te wees, wat 'n eerbare naam is. • Lukas was nooit regtig deel van die Van Rooyengesin nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
		[35]

TOTAAL AFDELING B:	**35**

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

AFDELING C: KORTVERHALE

VRAAG 8: *SPIEËLBEELDE*

8.1 "VEGVLIEËNIER VIVIAN" – Francois Geringer

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
8.1.1	(Kaptein) Leon Swart	1
8.1.2 (a)	Vivian het die mans met die teorie gehelp/die navorsing gedoen met die teorie/ *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
8.1.2 (b)	Die manstudente het vir Vivian gedwing/wakker gemaak om te **eet.** *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
8.1.3 (a)	fisieke opleidingsprogram	1
8.1.3 (b)	• Dit was 'n moeilike/strawwe program. • Dit het ses weke/lank geduur. • Hulle het getwyfel of 'n vrou die program sou slaag. • Baie mans/mense kon nie die program voltooi nie. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)* *(Die kandidaat kan geen punt by dié vraag verdien indien (a) verkeerd is nie.)*	2
8.1.4	seker	1
8.1.5	• Hulle het haar geïgnoreer (toe hulle in die kleedkamer 'n sirkel gevorm het om mekaar te motiveer). • Sy is nie opgeneem in hulle kring/sirkel nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
8.1.6	• C • so weet die leser wat sy as hoofkarakter dink en voel. • C so weet die leser wat sy as hoofkarakter dink en voel. *(Enige EEN)*	1
8.1.7	Die mans ... • het Vivian as gelyke/een van hulle aanvaar. • het respek vir haar gehad. • het gesien dat Vivian die kaptein se lewe gered het. • het gesien dat Vivian die gevegsituasie goed/kalm/dapper hanteer het. • het gesien dat Vivian ander mense se lewens bo bevele gestel het. • het gesien hoe die kaptein haar salueer. • het gesien hoe Sydney aan haar die erkenning vir die oorwinning gee. Vivian het ... • die kaptein se lewe gered. • die gevegsituasie goed/kalm/dapper hanteer. • ander mense se lewens bo bevele gestel. • twee gevegsvliegtuie afgeskiet. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
8.1.8 (a)	John	1
8.1.8 (b)	duim/vinger	1
8.1.8 (c)	modderbad	1
8.1.8 (d)	eer/erkenning/respek	1
8.1.9	• Hy was manmoedig/mans/groot genoeg om te erken dat sy vooroordeel verkeerd was. • Hy het erken dat sy as vrou haar werk goed genoeg gedoen het. • Hy het 'n goeie voorbeeld vir die ander mans gestel. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
8.1.10	• Vroue moenie moed opgee nie. • Vroue moet hulle nie deur mans/ander mense laat intimideer nie. • Vroue moenie vir mans terugstaan nie. • Vroue kan enige beroep/tipiese mansberoep beoefen. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1

EN

"DIE BALLADE VAN ROBBIE DE WEE" – Deon Meyer

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
8.2.1	• Daar was nie 'n goeie verhouding tussen Robbie en sy pa nie. • Sy pa was nie 'n goeie man nie. • Hy wou nie herinner word/dink aan sy pa/ aan die moord op sy pa nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
8.2.2	• Daar was 'n dwelmskandaal rondom een van sy kunstenaars/Martyn Mouton. • Die Akasia-fees was 'n groot mislukking./hy het baie geld daardeur verloor. • Elf van sy kunstenaars het hulle kontrakte met hom beëindig./Hy het kunstenaars finansieel ingeloop. • Hy het nie 'n eerbare naam gehad nie./Hy was ontrou aan sy vrou. • Hy het hoër geleef as wat hy kon bekostig. • Hy het gesukkel om sy boeke te laat klop/was op die rand van bankrotskap. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
8.2.3	Ja. • Robbie was nog baie jonk/nog nie mondig nie. • Robbie het nog nie ervaring van sulke dinge gehad nie. • Dit was 'n goeie/welwillendheidsgebaar. • Dan weet sy ma wat in sy lewe aangaan. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* **OF** Nee. • Robbie se ma het self nie veel van sulke dinge geweet nie. • Robbie was oud genoeg om sy eie besluite te neem. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
8.2.4	• Len het Robbie by kleiner konserte (landswyd) laat optree. • Len het Robbie op Facebook en Twitter aan die wêreld bekendgestel. • Hy het vir Robbie 'n orkes gestig. • Hy het (sy laaste) geld spandeer om Robbie se loopbaan aan die gang te kry. *(Enige DRIE of soortgelyk aan bogenoemde)*	3
8.2.5	• Robbie moes eintlik bekommerd/spyt gewees het; nie verlig nie. • Die probleem met Sasha was die begin van sy einde/dood. • Robbie het nie besef dit was die begin van sy probleme nie. • Sasha se dood het die hele ondersoek na die verdwene meisies aan die gang gesit. • Sasha se dood het uiteindelik tot Robbie se ondergang/dood gelei. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
8.2.6	Len het ... • nie rede gehad om Robbie te verdink nie. • in Robbie se onskuld geglo/nie geglo Robbie kon moord pleeg nie. • Robbie vertrou. • vir Robbie omgegee. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
8.2.7 (a)	skuldig	1
8.2.7 (b)	Len ... • het Sasha gaan begrawe. • was medepligtig (aan die moord wat Robbie gepleeg het/aan die verberging van 'n lyk). • het geweet wat hy doen, was verkeerd. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* *(Die kandidaat kan geen punt by dié vraag verdien indien (a) verkeerd is nie.)*	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
8.2.8	• Ek sou vir hom gesê het om homself aan die polisie te gaan oorgee/te gaan vertel wat gebeur het. • Ek sou vir hom die raad gegee het om weg te jaag/homself los te lieg. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
8.2.9	Robbie ... • was oud genoeg om te weet dit is 'n misdaad om moord te pleeg. • kon nie sy eie traumatiese kinderjare as rede gebruik om mense te vermoor nie. • het moord gepleeg/het die moorde beplan./Dit was nie sy eerste moord nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
8.2.10	• B • hy dan groot finansiële voordeel uit Robbie se musiek sou trek. • B hy dan groot finansiële voordeel uit Robbie se musiek sou trek. *(Enige EEN)*	1
8.2.11 (a)	• C • Len ontvang laat in die nag 'n oproep van Robbie. • C Len ontvang laat in die nag 'n oproep van Robbie. *(Enige EEN)*	1
8.2.11 (b)	• A • Len besef dat Robbie nie is wie hy voorgee om te wees nie. • A Len besef dat Robbie nie is wie hy voorgee om te wees nie. *(Enige EEN)*	1
8.2.11 (c)	• E • Len word deur Robbie afgepers. • E Len word deur Robbie afgepers. *(Enige EEN)*	1
8.2.11 (d)	• B • Die publiek glo dat Robbie aan depressie gely het. • B Die publiek glo dat Robbie aan depressie gely het. *(Enige EEN)*	1
	TOTAAL AFDELING C: [35]	

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

AFDELING D: GEDIGTE

VRAAG 9: *VERSKUNS VIR EERSTE ADDISIONELE TAAL*

9.1 "DIE NUWE KIND" – Pieter Strauss

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
9.1.1	Die nuwe kind ... • het (die regte) skooldrag aan. • se hare is reg/volgens (skool)reëls geskeer/gesny. • tree met respek teenoor sy medeleerders/onderwyser op. • is gehoorsaam/"sit stil" in sy bank. • "bedees"/skaam. *(Enige DRIE of soortgelyk aan bogenoemde)*	3
9.1.2	uitsluit	1
9.1.3	Ja. • Almal weet dadelik wie die nuwe kind is. • Dit is die onderwyser se manier om vriendelik te wees/hom welkom te laat voel. • Almal sal die nuwe kind aanvaar/respekteer. • Die onderwyser het gedink die kinders sou hom aanvaar as hulle weet wie hy is. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* **OF** Nee. • Die onderwyser beïnvloed die kinders se gevoel teenoor die nuwe kind. • Dit sal hom isoleer. • Dit vestig te veel aandag op 'n skaam kind. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
9.1.4 (a)	• B • Dit dui aan dat die houding van die leerders teenoor die nuwe kind verduidelik gaan word. • B Dit dui aan dat die houding van die leerders teenoor die nuwe kind verduidelik gaan word. *(Enige EEN)*	1
9.1.4 (b)	• E • Dit dui aan dat die onderwyser die nuwe kind bekendstel. • E Dit dui aan dat die onderwyser die nuwe kind bekendstel. *(Enige EEN)*	1
9.1.4 (c)	• D • Dit beklemtoon dat die nuwe kind sonder vriende is. • D Dit beklemtoon dat die nuwe kind sonder vriende is. *(Enige EEN)*	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
9.1.4 (d)	• C • Dit dui op die nuwe kind se drome vir die toekoms. • C Dit dui op die nuwe kind se drome vir die toekoms. *(Enige EEN)*	1
9.1.5	• A • die kind maklik by die ander sou kon inpas. • A die kind maklik by die ander sou kon inpas. *(Enige EEN)*	1
	•	
9.1.6	• "mas"/mas • "hys"/hys • "(prentjie)seile"/(prentjie)seile • "vaar"/vaar *(Enige TWEE)*	2
9.1.7 (a)	(die) kunsperiode	1
9.1.7 (b)	hart	1
9.1.8	Ja. • 'n Nuwe kind word gewoonlik deur onderwysers aan die ander kinders bekendgestel. • 'n Nuwe kind word gewoonlik nie dadelik deur die ander leerders aanvaar nie/aangestaar. • 'n Nuwe kind sit baie keer pouses alleen. • 'n Nuwe kind gedra hulle gewoonlik op die eerste dag goed by 'n nuwe skool. • skoolreëls • skooldrag • pouses • pouses se brood • kunsklas • "(ons) meneer" • bank } Of noem tipiese skooldinge *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)* **OF** Nee. • Dit is nie altyd onderwysers wat nuwe leerders ontvang/ bekendstel nie. • Soms is daar leerders wat hulle dadelik oor nuwe leerders ontferm. • Sommige nuwe leerders pas onmiddellik in. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)* *(Die kandidaat kan hier ook een JA- EN een NEE-antwoord gee.)* *(Die kandidaat mag enkele woorde/verduidelikende woorde aanhaal wat na tipiese skooldinge verwys. Sommige reëlaanhalings benodig egter 'n verduideliking.)* (Die kandidaat mag vanuit sy eie verwysingsraamwerk die vraag beantwoord.)	2

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
9.1.9	Hierdie tema is relevant, want ... • dis tipies van skoolkinders om nie sommer nuwe kinders te aanvaar nie. • enigiemand wat anders as die groep is, word nie sommer aanvaar nie. • kultuurverskille/rasseverskille kan leerders soos buitestanders/ verstoot laat voel. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1

EN

9.2 "TIEN HAIKOES VIR DIE VREDEFORTKOEPEL" – Hans du Plessis

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
9.2.1	• 'n Meteoriet/"klipvuis" het daar geval/meteoriet	1
9.2.2	• Elke strofe/haikoe bestaan uit drie versreëls/is 'n tersine. • Daar is nie 'n vaste rymskema nie/dit is rymloos/vrye vers. • Daar is 17 lettergrepe in elke strofe/haikoe. • Die lettergrepe in elke haikoe word soos volg ingedeel: 5-7-5 • Elke haikoe bestaan uit een sin/word deur emjambement in een sin gebind. • Die haikoes beskryf een gebeurtenis/oomblik (in die teenwoordige tyd). • Die haikoes verwys na 'n beeld wat op een of ander manier verwant is aan die natuur. • In die haikoes word die oomblik, hoe klein ook al, uitgebeeld as 'n baie belangrike oomblik/gebeurtenis. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
9.2.3	krag	1
9.2.4	• In haikoe 1 ... o het die klipvuis/meteoriet/vuishou alle vorme van lewe vernietig wat toe daar was. o het die klipvuis/meteoriet/vuishou die aarde "wakker" geslaan/het die klipvuis/meteoriet/vuishou die moontlikheid van nuwe lewe geskep. • In haikoe 2 het die klipvuis "yskoue nagte"/duisternis veroorsaak. • Dit het die aarde hervorm/permanente merk gelaat. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
9.2.5	"yslike" kan dui op ... • baie koud (die koue van die winter, m.a.w. so koud soos ys.) • baie groot (die baie lang/groot winter/duisternis).	2
9.2.6	• B • die geruis van die water kan hoor. • B die geruis van die water kan hoor. *(Enige EEN)*	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
9.2.7	"(die) bakhand (van jou lyf)"/(die) bakhand (van jou lyf)	1
9.2.8	• Tydens herfs val **die blare** van die bome af ✓sodat die bome se takke **kaal** word. ✓ • Herfs/seisoen verander ✓ en dit word winter ✓ *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
9.2.9	• "stof uit stof"/stof uit stof • "oorheers die aarde"/oorheers die aarde *(Enige EEN)*	1
9.2.10	Ja. • So 'n belangrike erfenisgebied soos die Vredefortkoepel moes nie verwaarloos geword het nie. • Die mens was onverantwoordelik met die bewaring van die Vredefortkoepel. • Die mens moes die wêrelderfenisgebied beter bewaar/versorg het. • Die mens het die natuur/diere (in die wêrelderfenisgebied) laat ly. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* *(Die kandidaat kan oorhoofs na die vernietiging van die aarde/natuur verwys of voorbeelde noem.)* **OF** Nee. • Die mens kan nie kwalik geneem word omdat hy nie van beter geweet het nie. • Die mens was nie bewus daarvan dat die Vredefortkoepel so 'n wêrelderfenisgebied sou word nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
9.2.11	Die natuur word besoedel/vernietig. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)* *(Die kandidaat kan oorhoofs na die gevolge vir die natuur verwys of voorbeelde noem.)*	1
9.2.12	die mens kan nie meer die skade aan die natuur herstel nie.	1
9.2.13	• Die spreker is nie gelukkig met wat die mens met die Vredefortkoepel/die erfenis in die naam van vooruitgang aanvang nie. • Die spreker kla oor verskillende dinge (dier/duif wat sukkel om asem te haal) wat die mens doen om die natuur te vernietig. • Die kritiek wat die spreker teen die mensdom lewer, is bewys daarvan (dat die spreker die natuur wil bewaar). • Die spreker waarsku dat die mens rekenskap sal moet gee van sy heerskappy oor die aarde. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
9.2.14 (a)	(Vredefort)koepel/(wêreld)erfenisgebied/natuurwonder/krater	1
9.2.14 (b)	• vuis • einde/vernietiging • begin/(her)skepping (Enige EEN)	1
		[35]

TOTAAL AFDELING D:	**35**
GROOTTOTAAL:	**70**

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION
PRIVATE BAG X895, PRETORIA 0001
2018 -11- 23
APPROVED MARKING GUIDELINE
PUBLIC EXAMINATION